

РЕШЕНИЕ

№ 55

гр. Златоград, 06.07.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ЗЛАТОГРАД в публично заседание на четиринадесети юни през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Веселина Ив. Димчева

при участието на секретаря Роска С. Юрчиева
като разгледа докладваното от Веселина Ив. Димчева Гражданско дело № 20225420100187 по описа за 2022 година

Съдът за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 124 и сл. ГПК.

Образувано е по искова молба, подадена от С. Р. Х., срещу „Р.Е.П.“ ЕООД.

Ищецът извежда съдебно предявеното субективно право при твърденията, че през периода от 02.03.1978 г. до средата на 1987г. работил при праводателя на ответника - „Г. З.“ ЕАД по трудов договор, като трудовият му стаж възлизал на 9 години и 6 месеца. Сочи, че е работил като подземен миньор, подземен рогошар, шинар и коминджия на рудник „Е.р.“, рудник „М.“ и рудник „Г.“, които попадали на територията и в обсега на Г.З. ЕАД, където през 1974 г. за по-кратко време работил и като бункерист. В исковата молба се излагат съображения, че рудник „Е.р.“, рудник „М.“ и рудник „Г.“ са силикозоопасни обекти, което обстоятелство е изрично отразено в трудовата му книжка на стр. 14, 15 и 16. Работната среда в тези рудници била свързана с наличието на общ и конкретен рудничен прах, свободен силициев двуокис, токсични пари и газове, които присъствали в самата руднична среда и се отделяли при самото бурене и рогошене на терен – дейността изпълнявана от ищеца в ежедневната му работа по трудовото правоотношение. По време на трудовия му стаж при ответното дружество, ищецът бил изложен на въздействия на вибрации, предавани по цялото тяло. Професията му била свързана и с действието на съпътстващи фактори, повлияващи действието на основните рискови фактори, а именно: физическо натоварване, принудителна работна поза, неблагоприятен микроклимат, сменен четири-групов график и

нервно-психическо пренапрежение. Ищецът твърди, че по повод оплаквания от болки в кръста и гръбначния стълб, по горни и долни крайници с изтръпване и променена чувствителност, след проведени изследвания и лечение в амбулаторна обстановка през предходните години, постъпил за изследване и лечение в Клиника по професионални болести. Според ищеца описаната вредна среда и вредни фактори са довели до различни проблеми със здравето му - лесна умора, засилващ се задух, кашлица, болки по горни и долни крайници с изтръпване и променена чувствителност, които са ограничили възможността му да упражнява тежък физически труд. В исковата молба се твърди още, че през 1988 г. на ищеца били проведени функционални изследвания, като впоследствие с Протокол № 151/22.12.1988г. на Диагностична комисия при Работническа болница „Проф. Д-р К. Ч.“ град М. му била поставена диагноза Вибрационна болест II стадий, като бил приет професионалният характер на заболяването. Постепенно ищецът започнал да чувства здравословни проблеми, които се отразили и в обикновената му работа в ежедневието, а не само при големи физически натоварвания, което ограничило възможностите му за физически усилия и физическата му активност във времето. Постепенно описаните оплаквания и проблеми се засилили, което наложило да потърси помощта на редица медицински специалисти и болнични заведения, които да му дадат медицинска помощ и лечение. Такова лечение провел в Университетска болница МБАЛ „С. И.Р.“ ЕАД - С., в периода от 12.11.2014 г. до 17.11.2014 г., като след изписването от болницата му била издадена епикриза ИЗ № 16345/2014г., с отразено, наличие на Вибрационна болест втори към първи стадий с приет професионален характер. От 13.05.2016 г. до 16.05.2016 г., ищецът постъпил в Университетска болница МБАЛ „С.Г.“ ЕАД С., поради удебеляване на дланта, със зачервяване и разявяване, по повод на което била извършена операция на дясната длан. С Експертно решение № 0785 от 17.03.2022г. (зас. № 051) на ТЕЛК при МБАЛ „Д-р Б.Ш.“ С. било прието, че установената Вибрационна болест II-I стадий, води до 10 процента трайна неработоспособност (ТНР), като наред с другите професионални заболявания, които не са предмет на исковата молба, на ищеца било определено общо 60% трайна неработоспособност (ТНР). В резултат на констатираното професионално заболяване, Вибрационна болест II-I стадий, ищецът счита, че търпи неимуществени вреди, изразяващи се в болки и страдания в ежедневието - болки по протежение на ръцете и краката, с променена чувствителност, изтръпване, на моменти с намалена сила на захват, посиняване, силни болки, нетърпимост към ниски температури и влага. Имал постоянни болки в пръстите, лактите и раменете, които се засилвали при студено, влажно или дъждовно време, когато поради силната болка не можел да хваща и държи каквито и да е предмети в ръцете си и не можел да борави с елементарни уреди, като например бръснач, а тежки предмети изобщо не бил в състояние да хваща.

На следващо място ищецът сочи, че поради възникналата при ответника трудова злополука на 23.03.1987 г. и предизвиканата от това невъзможност да продължи да изпълнява трудовите си задължения, бил освободен от работа и

предвид причинените ми увреди не можал да работи повече като миньор. Необходим бил 10 години трудов стаж, за да получи право на пенсия, но към датата на прекратяване на трудовото му правоотношение поради станалата трудова злополука не му достигнали 8 месеца. В резултат на това, ищцът получавал пенсия в много по-нисък размер от тази, която би получавал при довършване на 10-годишния му подземен стаж. Според ищеца, разликата между получаваната от него понастоящем пенсия и размерът на пенсията, който щял да получава като пенсионер с 10 годишен подземен стаж, представлява имуществена вреда, която следва да бъде репарирана, за което отговорност следва да понесе ответника в качеството му на работодател при настъпване на трудовата злополука.

При тези твърдения, ищецът моли съдът да се произнесе с решение с което да осъди ответното дружество да му заплати сумата в размер на 30 000 лв. (тридесет хиляди лева) - обезщетение за неимуществени вреди, изразяващи се в болки и страдания от професионалното заболяване, възникнало при ответника: Вибрационна болест II-I стадий, първоначално установена като професионално заболяване с Протокол № 151/22.12.1988г. на ДК при РБ „Проф. Д-р К. Ч.“ град М., констатирано с Експертно решение № 0785 от 17.03.2022г. (зас. № 051) на ТЕЛК при МБАЛ „Д-р Б.Ш.“ С., ведно със законната лихва върху обезщетението за неимуществени вреди, считано от 30.08.2022г. до окончателното ѝ изплащане, както и сумата в размер на 800,00 лв. месечно - обезщетение за имуществени вреди, представляващо разликата между получаваната от ищеца пенсия и размерът на пенсията, който щял да получава като пенсионер с 10 годишен подземен стаж, в резултат на трудова злополука, претърпяна на 23.03.1987 г. в рудник „М.“, установена с Акт за трудова злополука № 28/06.05.1987 г., както и на професионално заболяване Вибрационна болест II-I стадий, ведно със законната лихва върху всяка просрочена вноска, считано от 30.08.2022г. до окончателното изплащане на обезщетението. Претендира разноски за производството.

В срока по чл. 131 ГПК е постъпил отговор на исковата молба, с който се изразява становище, че предявеният иск за неимуществени вреди е недопустим, поради погасяването му по давност, тъй като исковата молба е подадена след изтичане на преклузивния срок по чл. 358, ал. 1, т. 3 КТ. Излагат се съображения, че в случая процесното заболяване – Вибрационна болест II-I стадий, първоначално е установено като професионално заболяване с Протокол № 151.22.12.1988 г. на ДК при РБ „Проф. Д-р К. Ч.“ гр. М., а в представеното по делото Експертно решение № 0785 от 17.03.2022г. (зае. № 051) на ТЕЛК при МБАЛ „Д-р Б. Ш.“ С., в т. 12 е посочена дата на инвалидизация 29.05.1987 г. По тези причини, ответникът моли съдът да прекрати производството по делото и да върне исковата молба на осн. чл. 130 ГПК. По същество, ответникът сочи, че искът е неоснователен. По отношение на иска за имуществени вреди отново е въведено възражение за погасяването му по давност, доколкото ответното дружество счита, че искът е предявен след изтичане на срока по чл. 111, б. „в“, предпосл.предл. ЗЗД след изтичане на 3 годишен давностен срок. По същество, ответникът

сочи, че искът е неоснователен. По тези съображения, моли в случай на произнасяне с решение по същество, съдът да отхвърли предявените искове като неоснователни и недоказани.

В проведеното открито съдебно заседание, ищецът не се явява, представлява се от процесуален представител, който поддържа исковата молба по съображенията изложени в нея.

Ответникът се представлява от процесуален представител, който оспорва предявените искове.

Съдът, като прецени представените по делото доказателства и обсъди доводите на страните по реда на чл. 235 ГПК, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

Предявени са обективно кумулативно съединени осъдителни искове с правно основание чл. 200 КТ, за присъждане на сумата от 30 000 лв. (тридесет хиляди лева) - обезщетение за неимуществени вреди, изразяващи се в болки и страдания от професионалното заболяване - Вибрационна болест II-I стадий, първоначално установена като професионално заболяване с Протокол № 151/22.12.1988г. на ДК при РБ „Проф. Д-р К. Ч.“ град М., констатирано с Експертно решение № 0785 от 17.03.2022 г. (зас. № 051) на ТЕЛК при МБАЛ „Д-р Б. Ш.“ С., ведно със законната лихва върху обезщетението за неимуществени вреди, считано от 30.08.2022 г. до окончателното ѝ изплащане, както и за сумата в размер на 800,00 лв. месечно - обезщетение за имуществени вреди, представляващо разликата между получаваната от ищеца пенсия за периода 01.09.2017 г. – 31.08.2022 г. и размерът на пенсията, който щял да получава като пенсионер с 10 годишен подземен стаж, в резултат на трудова злополука, претърпяна на 23.03.1987 г. в рудник „М.“, установена с Акт за трудова злополука № 28/06.05.1987 г., както и на професионално заболяване Вибрационна болест II-I стадий, ведно със законната лихва върху всяка просрочена вноска, считано от 30.08.2022 г. до окончателното изплащане на обезщетението

С изготвения проект за доклад на делото, обективиран в Определение № 196/30.11.2022 г. и обявен за окончателен без възражения от страните, съдът на основание чл. 146, ал. 1, т. 4 ГПК, е отделил като безспорни и ненуждаещи се от доказване в отношенията между страните по делото следните факти: между ищеца и ответното дружество (преди преобразуването - „Г.-З.“ ЕАД) е съществувало трудово правоотношение в периода 02.03.1978 г. – 28.04.1987 г.

Не е спорно между страните, а и от представените по делото копие на страници от трудова книжка на ищеца се установява, че за посочения период, същият е работил като подземен миньор, подземен рогошар, шинар и коминджия на рудник „Е.р.“, рудник „М.“ и рудник „Г.“, като същият е освободен от работа на 28.04.1987 г. на осн. чл. 325, т. 9 КТ (редакция ДВ, бр. 26 от 1.04.1986 г. и бр. 27 от 4.04.1986 г.) - при невъзможност на работника да изпълнява възложената му работа поради болест, довела до трайна нетрудоспособност (инвалидност), или по здравни противопоказания въз основа на заключение на трудово-експертната лекарска комисия.

В представения по делото Акт за трудова злополука № 28/06.05.1987 г., се сочи, че в резултат на работа с пробивна техника, ищецът Х. е получил увреждане на слуха на двете уши, като заболяването по поставената диагноза – Невритис нерви акустици билатералис има професионален характер.

Към исковата молба е представен Протокол № 151 от 22.12.1988 на диагностична комисия за потвърждаване на професионални заболявания при Работническа болница „П. д-р К. Ч.“ – гр. М., в който е отразено, че комисията е констатирила при ищеца заболяване „Вибрационна болест втори стадий“, което е професионално. В протокола е посочено още, че комисията не взема решение по трудоспособност, поради това, че болният от 1987 г. е пенсионер по трудова злополука, както и, че заболяванията не позволяват да изпълнява труд, свързан с шум, вибрации и пренапрежение на горните крайници.

Видно от представеното по делото ЕР № 0785 от 17.03.2022 г. на ТЕЛК при УМБАЛ „Св. Й.К.“ ЕАД – С., при ищеца са установени следните заболявания с професионален характер: двустранен неврит на слухови нерви, силикоза I ст. – дифузна фиброза, както и процесното заболяване – вибрационна болест II-I ст., като е определена общо трайна неработоспособност за професионално заболяване – 60%.

От представеното по делото ЕР № 003264 от 26.11.2015 г. на ТЕЛК при УМБАЛ „Д-р Б.Ш.“ – С., се установява, че с цитираното решение, при ищеца са констатирани професионални болести както следва: Двустранен неврит на слуховите нерви; Силикоза I ст. – дифузна фиброза и Вибрационна болест II-I стд.

По иска за *неимуществени* вреди съдът намира следното:

За основателността на предявения иск, в доказателствена тежест на ищеца е да установи по делото пълно и главно: 1) наличие на трудово правоотношение между него в качеството на работник/служител и ответника (работодател); 2) наличие на сочената професионална болест – „Вибрационна болест II-I стадий“, установена по надлежния ред; 3) претърпени от ищеца неимуществени вреди в претендирания размер и 4) причинна връзка между сочената професионална болест и претърпените неимуществени вреди. Безспорно се установява от представените по делото писмени доказателства, качеството на страните работник и работодател, както и наличие на професионално заболяване - вибрационна болест II-I ст., констатирано по надлежния ред с ЕР на ТЕЛК. С отговора на исковата молба ответникът е въвел изрично възражение за погасяване на иска по давност, което съдът намира за основателно по следните съображения:

Противно на изложеното в исковата молба, с Протокол № 151/22.12.1988 г. на ДК при РБ – М., се сочи за установено различно от процесното заболяване, а именно – неврит на слухови нерви. На следващо място, съгласно трайната и последователна практика на ВКС, за да бъде прието едно заболяване за професионално, то трябва да бъде установено по предвидения в закона ред, който е регламентиран в чл. 61-63 КСО, Наредбата за реда за съобщаване, регистриране, потвърждаване, обжалване и отчитане на

професионалните болести, Наредба № 36 за експертизата на трайната нетрудоспособност - обн., ДВ, бр. 69 от 5.09.1975 г., в сила от 1.07.1975 г., (действаща именно за процесния период) и Наредбата за експертиза на работоспособността от 2001 г. (отменени), както и в действащите Наредба за медицинската експертиза на работоспособността от 2005 г. и Наредбата за реда за съобщаване, регистриране, потвърждаване, обжалване и отчитане на професионалните болести (НРСРПООПБ) от 2008 г. Признаването на професионалния характер на заболяването според чл. 62, ал. 3 от КСО е от изключителна компетентност на органите на експертизата по работоспособността, а процедурата за установяване и признаване е уредена в цитираната НРСРПООПБ. Съгласно чл. 3, чл. 10 и чл. 13 от НРСРПООПБ признаването на професионалната болест става с решение на ТЕЛК или НЕЛК, което е задължително за всички лица органи и организации в страната. Тези експертни решения имат двойствен характер – от една страна същите имат характер на индивидуален административен акт относно наличието на трайно загубена работоспособност и нейния процент, а от друга е официален удостоверителен документ за установените в него факти, в това число и за наличието на причинна връзка като положителен юридически факт, който е елемент от фактическия състав на имуществената отговорност на работодателя.

Към процесния момент 1987-1988 г. е действала, цитираната по-горе Наредба № 36/1975 г. на МНЗ, като в чл. 1 и 2 от същата изрично е посочено, че ТЕЛК и ЦТЕЛК са органи на Министерството на здравеопазването, които извършват експертиза на трайната нетрудоспособност на освидетелствуваните лица. При експертизата на трайната нетрудоспособност експертните решения на ТЕЛК и ЦТЕЛК дават заключения по оценката на трудоспособността, срока на инвалидността, датата на инвалидизирането, причинната връзка, препоръка за трудова рехабилитация и предписание за условията на труда, при които инвалидът може и не трябва да работи, включително и при определяне на група инвалидност по Списъка на трайни, невъзвратими и прогресиращи страдания. В случая е представен единствено Протокол № 151/22.12.1988 г. на ДК при РБ – М., а професионалното заболяване, което е предмет на делото - вибрационна болест II-I ст., при ищеца - е надлежно установено за първи път с ЕР № 003264 от 26.11.2015 г. на ТЕЛК при УМБАЛ „Д-р Б. Ш.“ – С., а по-късно повторно констатирано с ЕР № 0785 от 17.03.2022 г. на ТЕЛК при УМБАЛ „Св. Й.К.“ ЕАД – С. Погасителната давност започва да тече от датата, на която вземането е станало изискуемо. В случая вземането за обезщетение за вреди от професионалното заболяване е изискуемо от датата, на която е признат професионалния характер на заболяването – 26.11.2015 г., откогато тече тригодишният давностен срок по чл. 358, ал. 1, т. 3 КТ за предявяване на иска, който към момента на подаването на исковата молба - 30.08.2022 г. е изтекъл. По делото не е въведено възражение от насрещната страна относно не влизане в сила на ЕР, поради което съдът приема, че същото е влязло в сила, като необжалвано. Съгласно възприетата практика на ВКС, ако страна оспорва, че експертното решение не е влязло в сила, трябва да установи,

решението е обжалвано и е било отменено или изменено, като не е необходимо върху експертното решение да има отбелязване от органа, който го е издал, че решението е влязло в сила и на коя дата (така Решение № 213/12.07.2011 г. по гр. д. № 1761/2009 г., IV г. о.; Решение № 2/25.02.2015 г. по гр. д. № 3402/2014 г., III г. о. на ВКС). За пълнота следва да се посочи, че доколкото ищецът се позовава на последващо ЕР, а именно - ЕР № 0785 от 17.03.2022 г. на ТЕЛК при УМБАЛ „С. Й. К.“ ЕАД – С., то същото би могло да послужи, като основание при евентуални твърдения за влошаване на здравословното състояние по вече признатото професионално заболяване - вибрационна болест II-I ст., каквито обаче не са въведени в настоящото производство.

По изложените съображения, настоящият съдебен състав намира, че възражението на ответника е основателно, поради което предявеният иск следва да бъде отхвърлен, като погасен по давност.

По иска за имуществени вреди:

За основателността на предявения иск, в доказателствена тежест на ищеца е да установи по делото пълно и главно: 1) наличие на трудово правоотношение между него в качеството на работник/служител и ответника (работодател); 2) трудова злополука, установена по надлежния ред, претърпяна от работника или служителя в периода на трудовото правоотношение и наличие на сочената професионална болест – „Вибрационна болест II-I стадий“, установена по надлежния ред, в резултат на които ищецът е бил в невъзможност да полага труд на длъжността „миньор“ и на това основание трудовото му правоотношение е било прекратено преди сдобиване с 10-годишен трудов стаж като подземен работник; 3) разликата между размера на получаваната от ищеца пенсия за периода 01.09.2017 г. – 31.08.2022 г. и размера на пенсията, която би получавал като пенсионер с 10 годишен подземен стаж.

От приобщените по делото доказателства не се установява сочения от ищеца правопораждащ факт - трудова злополука, установена по надлежния ред, претърпяна от работника или служителя в периода на трудовото правоотношение и наличие на сочената професионална болест – „Вибрационна болест II-I стадий“, установена по надлежния ред, в резултат на които ищецът е бил в невъзможност да полага труд на длъжността „миньор“ и на това основание трудовото му правоотношение е било прекратено преди сдобиване с 10-годишен трудов стаж като подземен работник. Видно от представения по делото Акт за трудова злополука № 28/06.05.1987 г., издаден от предприятието (тогава МОП „Г.“), както и копия от трудова книжка (л. 9 от делото – гръб), трудовото правоотношение на ищеца е прекратено на 28.04.1987 г., на осн. чл. 325, т. 9 КТ (ред. ДВ, бр. 27 от 1986 г.) - поради увреждане на слуха на двете уши. Липсва претърпяна трудова злополука, като следва изрично да се посочи, че цитирания документ, озаглавен Акт за трудова злополука се е съставял и в случаите на професионално заболяване и приравнени към трудови злополуки (както изрично е отразено и в бланката). Трудовото правоотношение на ищеца е прекратено във връзка с констатирано увреждане на слуха на двете уши,

съобразно цитирания Акт за трудова злополука № 28/06.05.1987 г. Соченото от ищеца основание за предявения иск за имуществени вреди - професионална болест – „Вибрационна болест II-I стадий“ е констатирано по надлежния ред, едва с ЕР № 003264 от 26.11.2015 г. на ТЕЛК при УМБАЛ „Д-р Б.Ш.“ – С. и не послужило като основание за ранното му пенсиониране.

По тези съображения, съдът намира, че ищецът не доказва правопораждащите факти, които обуславят установяване на елементите от фактическия състав на предявения иск, поради което същият следва да бъде отхвърлен като неоснователен.

По разноските.

На основание чл. 359 КТ, ищецът е освободен от заплащането на такси и разноски за производството, дължими в полза на бюджета на съда, поради което такива не следва да му бъдат възлагани. Същият обаче следва да понесе отговорност за разноските, направени от насрещната страна, каквито се претендират съобразно представен от ответника списък по чл. 80 ГПК, в размер на сумата от 1430 лв. – адв. възнаграждение, изплатено изцяло и в брой видно от представения ДПЗС от 14.10.2022 г. на л. 29 от делото, които следва да бъдат възложени в негова тежест.

Воден от горното, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявените от С. Р. Х., ЕГН *****, с адрес: гр. С., ул. „М. Д. Д.“ № 24, срещу „Р. Е. П.“ ЕООД, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: гр. З., ул. „С. С.“ № 2, **осъдителен иск с правно основание чл. 200 КТ, за присъждане на сумата от 30 000 лв.** (тридесет хиляди лева) - обезщетение за неимуществени вреди, изразяващи се в болки и страдания от професионалното заболяване - Вибрационна болест II-I стадий, първоначално установена като професионално заболяване с Протокол № 151/22.12.1988г. на ДК при РБ „П. Д-р К. Ч.“ град М., констатирано с Експертно решение № 0785 от 17.03.2022 г. (зас. № 051) на ТЕЛК при МБАЛ „Д-р Б.Ш.“ С., *като погасен по давност и осъдителен иск с правно основание чл. 200 КТ, за присъждане на сумата от 800,00 лв. месечно* - обезщетение за имуществени вреди, представляващо разликата между получаваната от ищеца пенсия за периода 01.09.2017 г. – 31.08.2022 г. и размерът на пенсията, който щял да получава като пенсионер с 10 годишен подземен стаж, в резултат на трудова злополука, претърпяна на 23.03.1987 г. в рудник „М.“, установена с Акт за трудова злополука № 28/06.05.1987 г., както и на професионално заболяване Вибрационна болест II-I стадий, *като недоказан*.

ОСЪЖДА на осн. чл. 78, ал. 3 ГПК, С. Р. Х., ЕГН *****, с адрес: гр. С., ул. „М.Д.Д.“ № 24, да заплати на „Р.Е.П.“ ЕООД, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: гр. З., ул. „С. С.“ № 2 сумата от 1430 лв. (хиляда четиристотин и тридесет лева) – разноски за производството.

Решението подлежи на обжалване пред Окръжен съд–С., в двуседмичен срок от съобщаването му на страните.

Съдия при Районен съд – Златоград: _____В.Д._____